

KUUROMYKKÄIN LEHTI

SUOMEN KUUROMYKKÄINLIITON ÄÄNENKANNATTAJA

N:o 10
Lokakuu

TOIMITTAJAT:
JOHN SUNDBERG HUUGO NYBERG
Vastaava. Toim. sihteer.
Ihanneskenttie 4.
puh. 81 54.

29:s vuosik. 1924.

— Tilauksia vastaanotetaan kaikissa postitoimistoissa. — Hinta 10 mk. koko vuodelta. —

Suomalaisten käynti

kolmannessa pohjoismaisessa kuuromyökkäinkokouksessa Norjassa viime kesänä.

(Jatkoa.)

Pian menivät 6 hauskaa kokouspäivää Trondhjemissa. Kokouksesta kirjoitetaan „Kuuromyökkäin Jouluun“ tarkempi kertomus, joten lukijamme saavat lukea sen aikoinaan siitä. Perjantaiamuna, elok. 1 p:nä läksimme sitten me suomalaiset kotimatalle. Kaikki emme

palaneet samaa tietä, jota olimme Trondhjemiin tulleet. 5 urheilijaamme tulivat suorinta tietä junalla Tukholmaan takaisin ja sieltä laivalla Turkuun. Mutta me toiset matkustimme ensin Kristianiaan, Norjan pääkaupunkiin. Sillä tahdoimme nähdä vielä enemmän kaunista Norjan maata sekä tutustua Kristianiassa asuvien kuuromyökkien oloihin, heidän yhdistys- ja seurakuntaelämäänsä, urheiluharrastuksiinsa, vanhain kuuromyökkäin kotiin y. m. Kristianian k.m. yhdistys olikin kutsunut vieraikseen sekä meidät että tanskalaiset ja ruotsalaiset kuuromyökät, jotka sieltä kautta palasivat kotimaihinsa.

Matka Trondhjemista Kristianiaan junalla kestää n. 14 tuntia. On rakennettu tälle matkalle viime vuosina uusi rautatie, joka kulkee Dovrevuoriston läpi. Tässä vuoristossa on jyrkkiä, korkeita, lumenpeittämiä tuntureja, mahtavia virtoja, vesirikkaita koskia sekä siellä täällä pieniä, lirseviä tunturipuroja, jotka valkovahtoisine hyppelivät alas kilometrien pitkiä matkoja tunturien huipuilta alas laaksojen pohjassa vyöryviin virtoihin. Juna kulkee kiemurrellen milloin laakson viljeltyä pohjaa pitkin, milloin kiipeää se rinteitä korkealle, nousten yhä ylemmää ja ylemmää tuntureille,

missä ei enää kasva mitään puita. Vaivaiskoivu matala ja sitkeä, sekä sammal ja pienet katajat peittävät siellä kostean maanpinnan. Kylmä ilma tunkee junan ovista ja ikkunoista sisään. Ja tuossa näyttää olevan auringon valossa kimmeltävä lumi-

kenttä aivan niin lähellä, että ei luulisi olevan mahdotonta matkustajien juosta leikkimään lumisotasilla keskellä kesää junan pysähtyessä asemalla. Fokstuan ja Hjerkin-nimisten asemain luona esim. kulki juna yli tuhat metriä merenpinnan yläpuolella. Välistä taas ajoi juna korkean vuoren sisään, pimeään tunneliin. Ei osaa kynä kertoa miten kaunis tämä matka Dovre-vuoristossa on. Meidän innostuksemme ja ihailumme oli valtava. — Etelämmässä vasta lähemmä Kristianiaa tullessa muuttui

Kristianian k.m. vanhainkodin toinen päärakennus.

maa tasaiseksi kuten Suomessakin. Kristianian kaupunki on jokseenkin yhtä suuri kuin Helsinki. Mutta se ei ole niin puhdas, kaunis ja soma kuin meidän pääkaupunkimme on. Ympäristöt sen sijaan ovat suuremμοisemmat kuin Helsingissä. Kaupunki on rakennettu Kristianian vuonon (-lahden) rannalle laaksoon, jonka molemmilla puolilla kohoaa jyrkät, korkeat vuoret suoraan merestä. Ja näiltä vuorilta (esim. Holmenkollen ja Voksenkollen) on mitä hurmaavin näköala yli kaupungin ympäristöineen sekä Kristianian saaririkkaan vuonon, jolla suuremmat ja pienemmät laivat, moottorit ja purjeveneet kulkevat ristiin ja rastiin. Suomalaiset kuuromyökät vaelsivat tietystikin katselemaan näitä kaupungin kauniita

Pastori Konrad Svendsen.

ympäristöjä, esim. kuuluisaa Holmenkollenia, jossa on ankara suksimäki. Siinähan Suomen pojat pari vuotta sitten saavuttivat hämmästyttäviä voittoja mäenlaskussa suksilla. Kristianian k.m:t veivät meikäläisiä myöskin katsomaan heidän omaa hiihtoja urheilumajaansa. Se on rakennettu etäälle kaupungista Voksenkollen-vuoristoon, rauhallisen, suuren luonnon helmaan. Suurin joukoin kulkevat Kristianian k.m:t sinne talvi- että suvisunnuntaisin urheilemaan ja levähtämään raskaan työn jälkeen kaupungin tehtaissa ja muissa työpaikoissa. Toivon, että joku suomalaisista kertoisi „urheiluosastossamme“ tarkemmin tästä käynnistä.

Eräs *Nordstrand*-niminen Kristianian esikaupunki on rakennettu jyrkälle vuorelle, joka kohoaa Kristianian vuonosta. Se on hyvän matkan päässä kaupungin keskustasta. Sinne mennään paikallisjunilla, sähköraitiotiellä sekä automobii- lilla ja jalkaisinkin. Tie kaupungista sinne kohoaa vähitellen ylemmä ja ylemmä. Tien molemmin puolin on sieviä huviloita, kukkivia puutarhoja ja hyvin hoidettuja puistoja. Ja näköala täältä korkealta paikalta on harvinaisen viehättävä. Tänne vuoren rinteelle, petäjämetsän keskelle, kalliolle, jonne näkyy koko kaupunki alhaalta, etäisiä vuorten huippuja, sinistä aaltoilevaa merta ja kirkasta taivasta vaikka kuinka paljon, tänne on rakennettu vanhainkoti Norjan köyhille, kodittomille ja työhönkykenemättömille kuuromykyille. Sanotaan, että tämä koti on maailman kaunein kuuromykyin vanhainkoti. Varmaan niin onkin. Ihanampaa paikkaa tällaiseen tarkoitukseen ei voi löytää. Se sijaitsee tarpeeksi kaukana suurkaupungin melusta, eristetyllä, rauhallisella paikalla. Ja kuitenkin on sieltä ja sinne helppo päästä milloin vain mukavilla, nykyaikaisilla kulkuneuvoilla. Se on ylhäisellä, terveellisellä paikalla. Ja sieltä on mitä mahtavin näköala yli laajan maiseman, niin että kodin kaikki asukkaat voivat siellä hyvin viihtyä kauniin luonnon keskellä.

Tämän kodin luoja ja perustaja on pohjoismaitten ensimmäinen k.m. matkapappi, past. *Konrad Svendsen*, jonka kirjoittama „*Kotihartauskirja*“ on suomeksikin käännetty ja tunnetaan meikäläisissä k.m. piireissä. Kun hän nuorena pappina noin kolme vuosikymmentä sitten alkoi toimia Norjan k.m:n matkapappina huomasi hän pian tällaisen kodin tarpeellisuuden. Hän päätti sen rakentaa ja hän rakensi sen myös. Ruvetessaan kodin perustamispuuhiin ei hänellä ollut yhtään varoja. „Jumala on rikas“ ajatteli hän. „Hän on antava, mitä tarvitaan tämän kodin rakentamiseen näille yhteiskunnan kärsiville, unohdetuille olennoille, jotka näyttävät olevan liikaa maailman melskeen keskellä.“

Pastori Sv. puhui Jumalalle tästä asiasta. Ja niin ihmeellisesti kuuli Jumala hänen rukouksensa ja niin runsaasti auttoi Hän häntä, että nyt on kodilla oma maa sekä kaksi kolmikerroksista rakennusta, joitten monissa huoneissa asuu joukko vanhoja, vaivaisia, tylsiä, sokeita, työhönkykenemättömiä ja onnettomia kuuromykyä. Ennen oli heidän elämänsä raskasta kärsimystä yksinäisyydessä. Nyt asuvat he hyvässä, lämpimässä kodissa, jossa heitä ymmärretään, hoidetaan ja rakastetaan. Kaikki rahat kodin perustamiseen, rakentamiseen ja ylläpitämiseen ovat tulleet vapaina lahjoina ihmisiltä, joitten sydämiin Jumala antoi rakkauden kuuromykyihin. Jumalan apulaisena on past. S. saanut tässä olla. Hänen silmiensä edessä on tämä koti tyhjästä kasvanut isoksi laitokseksi. Se on Jumalan siunausta.

Mutta vielä toisellakin tavalla on pastori S. saanut nähdä ja tuntea Jumalan siunausta. Hän on nim. saanut apulaisen, elämäntyönsä jatkajan itselleen omassa pojassaan. Itse past. S. alkaa luonnollisesti jo vähän väsyä ja vanhentua. Hän tarvitsee apulaisen, joka kerran jatkaa hänen alkamaansa työtä kuuromykyin pappina. Nyt on hänen oma poikansa lukenut papiksi. Pienestä pojasta on hän kasvanut kuuromykyin keskellä, oppinut tuntemaan heitä, puhumaan heille ja tietää mitä k.m:t ajattelevat ja tarvitsevat. Lapsesta alkaen on hänen sydämessään kasvanut rakkaus kuuromykyihin. Ja nyt kun hän kasvoi isoksi ja suoritti pappistutkinnon Kristianian yliopistossa, niin rupesi hän kuuromykyin matkapapiksi ja tuli isänsä apulaiseksi. Tuo nuori, vilkas, voimakas ja reipas pastori tekee nyt työtä yhdessä isänsä kanssa. Nuoren rouvansa ja pikku lastensa kanssa asuu tämä pastori, *Konrad Bonnevie-Svendsen*, k.m. vanhainkodin toisessa rakennuksessa. Toisessa asuu isä perheineen.

Vuoroin he ovat matkalla ja vuoroin kotona hoitamassa Kristianian kuuromykyseurakuntaa.

Sattui olemaan sunnuntaipäivä Kristianiassa ollessamme. Sen sunnuntain vietimme erittäin kauniilla tavalla. Aamulla kl. 10 kokoонуimme k.m. seurakunnan omaan kirkkoon. Kirkko ei ole suuri, mutta on se rakennettu erityisesti k.m.

jumalanpalveluksia varten alttaripöytineen, saarna-
tuoleineen, urkuineen. Pieni kirkko oli täpösen
täynnä norjalaisia sekä heidän vieraitaan, Ruotsin,
Tanskan ja Suomen kuuromykkäiä. Jumalanpal-
velus oli juhlallinen. Sen toimitti 3 k.m. pappia:
Bonnie-Svendsen Norjasta, Malmer Ruotsista ja
Nyberg Suomesta. Jokainen heistä piti lyhyen
saarnan. Virsiä laulettiin, rukouksia pidettiin ja
raamatusta luettiin. Lopuksi vielä Norjan k.m.
pappi piti esitelmän sen johdosta, että niinä päi-
vinä koko Norjassa vietettiin 900 vuotisjuhlaa
kristinopin tulosta Norjaan eli „Olsok“-juhlaa.
— Saman päivän iltapäiväksi oli Kristianian k.m.
seurakunta vielä kutsunut kaikki vieraat *vanhain-
kotiin* Nordstrandiin viettämään *seurakuntajuhlaa*.
Noin 150 k.m. oli tullut. Oli tyyni, lämmin ja
kaunis sunnuntai-ilta. Vanhainkodin puistoon oli
järjestetty penkkejä ja pöytiä vieraita varten. En-
sin käytiin katsomassa vanhainkodin kaikki huo-
neet. Sitten istuttiin puistossa ja juotiin kahvia
y.m., jota seurakunta tarjosi ilmaiseksi kaikille
läsnäoleville. Alkoi sitten puheitten sarja. Kaikki
3 pastoria pitivät hartauspuheita. Sen lisäksi jot-
kut norjalaisetkin k.m. puhuivat. Oli niin rauhal-
linen ja hyvä tunnelma kaikilla siinä. Tunnettiin,
että elettiin hetki, jonka muisto ei unohdu kenen-
kään läsnäolijan mielestä. Oli opettavaista nähdä,
että Kristianiassa on oma k.m. seurakunta, omat
papit, oma kirkko ja oma järjestettyä seurakunta-
työtä. Se kokoaa, yhdistää ja varjelee k.m. tässä
suurkaupungissa. Se on puolueeton alue, jolla
kaikki k.m. jäsenet voivat yeljeudessa toimia ja
auttaa toinen toisiaan.

Jokainen suomalainen myönsi Kristianiasta saa-
neensa paljon oppimista ja syviä, hyviä vaikutuk-
sia. Olemme kiitollisia sunnuntaista elok. 3 päi-
västä, jonka vietimme siellä. —

Sitten oli kotimatka edessä. Pitkä päivä ju-
nassa Kristianiasta Tukholmaan. Yö ja päivä Tuk-
holmassa. Käyntejä katsomassa Ruotsin kauniin
pääkaupungin monia nähtävyyksiä. Laivamatka
kotimaahan. Tutut Suomen rannat ja kalliosaaret
ottavat meidät taas vastaan. Ja täällä odottaa
meitä jokaista jokapäiväinen työme, johon innolla
ja uusin voimin taas rupeamme, sydämessämme
säilyttäen rikkaat ja innostavat muistot matkalta.

H. N.

Muistelmia matkaltani kansainväliseen kuuromykkäin kokoukseen Belgiaan.

(Jatkoa.)

Lüttichin kaupunki, jossa on asukkaita yli
200,000, on rakennettu *Maasjoen* molemmille ran-
noille. Osa kaupunkia sijaitsee jyrkän vuoren

rintamalla, josta on laaja näköala yli kaupungin
ja sen ympäristön. Katselija kiinnittää huomionsa
erityisesti eräisiin suuriin, vanhoihin, kallisarvoi-
siin rakennuksiin, kuten: *Oikeuspalatsi* (v. 1508),
monet kirkot, esim. Paavalin kirkko (v. 1200),
Jaakopin kirkko (v. 1500), Kuninkaallinen teatteri
y. m. Kaupungin reunoilla kohoaa suurien teh-
tainten savutorvet. Lüttich on näet tehdaskau-
punki. Mainita sopii myös, että Lüttichissä on
suuri *kuuromykkäinkoulu* ja sen yhteydessä sa-
massa rakennuksessa *sokeainkoulu*. Myöskin on
tässä kaupungissa kuuromykkäinyhdistyksellä oma
talonsa, jonka kodikkaissa, tilavissa huoneissa
monijäseninen k.m. yhdistys pitää kokouksiaan.

Lüttichissä asuu eräs laajalti Europan kuu-
romykkämaailmassa tunnettu kohtalotoveri *Robert
Dresse* perheineen. Hän on pankkiiri ja kuuluu
eräaseen Belgian rikkaimpiin ja hienosti sivisty-
neimpiin perheisiin. Ijältään on hän n. 60 vuotias
ja on nainut serkkunsa, kuuromykkänaisen.
Heillä on 3 aikaihmistä lasta, kaikki kuuromy-
kkiä hekin. Isä, äiti ja kaikki 3 lasta ovat läpi-
käyneet saman k.m. koulun Lüttichissä. Dressen
perheellä on asuttavanaan suuri, komea oma talo
Lüttichin hienoimman kadun varrella. Kesällä
asuu perhe palatsimaisessa huvilassaan maalla, kor-
kealla vuoren rinteellä, josta on hurmaava näkö-
ala yli Maasjoen laakson. Herra Dresse on ollut m.m.
puheenjohtajana Lüttichin piirin kuuromykkäin
auttajayhdistyksessä vuodesta 1900 eli jo 24 vuotta.
Luulen, ettei hänellä muita tehtäviä olekaan kuin
hyväntekeväisyys kuuromykkäin keskuudessa. Hän
on omistanut kohtalotovereilleen koko aikansa,
voimansa ja tietysti myös osan suurista rikkauk-
sistaan. Raha-asiain hoitamisessa auttaa häntä
nähtävästi kuuleva veljensä.

Lüttichin k.m. auttajayhdistys vietti nyt 60-vuo-
tisjuhlaansa ja sen johdosta oli sinne järjestetty
tämä kansainvälinen kuuromykkäinkokous, johon
allekirjoittanutkin oli saanut kutsun.

Pölyisenä ja väsyneenä kuumasta etelän ilmasta
ja matkan pituudesta saavuttiin Lüttichin asemalle
lauantaina kesäk. 7 p. Matkan kuluessa oli mei-
hin yhtynyt jo eräitä kuuromykkäiä Keski-Europan
maista, m.m. 3 kuurom. opettajaa Tsekko-Slova-
kiasta Asemalla seisoskelimme ja katselimme,
olivatko Lüttichin kuuromykkät tulleet meitä vas-
taanottamaan, kuten oli luvattu. Ei kukaan ollut
meitä vastassa. Monen vaikeuden perästä löy-
simme vastaanottajat ja juhlatoimikunnan erään
ravintolan kahvilassa ja sieltä meidät vihdoin saa-
tettiin hotelliin, johon meille oli varattu asunto.
Hotelli oli erittäin rauhattomalla paikalla suuren
asemarakennuksen vastapäätä. Sinne kuului pa-
hasti kaikkien junien, raitiovaunujen, rattaiden ja
autojen ääriä sekä kadulla kulkijain äänet. Toi-
voin, että olisin silloin ollut kivikuuro ja tunto-
hermoton. Asuntoon päästyämme hämmästyimme
kovin kun belgialais-ranskalaiseen tapaan vuoteet
olivat kahdelle hengelle ajotut. Panin heti an-

Elias Lönnrot.

I.

Lapsuus ja koulunkäynti.

karan vastalauseen tällaista järjestystä vastaan. Sain kun sainkin yksinäni nukkua hirveän leveässä sängyssä. Mutta matkatoverini V. Hansen ja Westphall saivat tyytyä nukkumaan samalla vuoteella. Kuumana kesäyönä ei kumpikaan heistä saanut unta oudolla vuoteellaan, vaan nousivat unisina ja väsyneinä aamulla syyttäen toistaan liiasta kuumuudesta ja potkimisesta!

Hotellin kaikki huoneet olivat täynnä kokoukseen saapuneita kuuromykkäiä. Minun huonetoverinani oli 2 italialaista, joitten kanssa puheltiin viittomakielellä. Kumpikin heistä oli käynyt koulua vain lyhyen ajan ja olivat saaneet opetuksensa viittomakielellä. Italiassa taitaa, kuten yleensä katolisissa maissa, kuuromykkäin opetus olla heikolla kannalla. — — —

Itse Lüttichin kokouksesta, esitelmistä, keskusteluista, huvimatkasta y. m. kirjoitetaan Kuuromykkäin Joulunun tarkempi kertomus. Lukijamme saavat tutustua aikoinaan siihen joululehden palstoilta, emmekä tässä siitä sen enempiä kerro. Kertomukseen liitetään myös useita kuvia.

Kun kokous loppui, täytyi minun sanoa hyvästi matkatovereilleni V. Hansenille ja Westphallille. He nim. matkustivat suorinta tietä kotiinsa Köpenhaminaan. Minä taas tahdoin kulkea junalla läpi Saksan ja Berliinin kautta Stettiniin kaupunkiin sekä siitä laivalla Helsinkiin. Se oli minulle suurin tie. Päivän viivyin taas paluumatkalla Kölnissä, jossa sain hiukan olla läsnä kirkollisessa musiikkijuhlassa ja kuulin kaunista laulua ja soittoa sekä tuomiokirkossa että eräässä suuressa uudessa salissa, johon mahtui 6 tuhatta ihmistä.

Matka Kölnistä Berliiniin läpi Westfalin maakunnan oli vaihteleva ja kaunis. Sangen vuoriset maisemat aukenevat nähtävikseni. Siinä matkan varrella kohotti korkean huippunsa m. m. kuuluisa Hartz-vuori, jonka silloin pilvi kokonaan peitti. Suuren Berliinin katselemiseen kului parisen päivää. Sateisena sunnuntaina etsin kuuromykkäin kirkon, jossa k. m. pappi, pastori *Schultze* piti jumalanpalveluksen. Kirkossa oli vain vähän väkeä sillä kova rankkasade esti monia saapumasta. Pastori viittasi ja puhui yhtäikaa. Saarna oli yksinkertainen ja harras. Koko hiljainen jumalanpalvelus ja lämminhenkinen saarna tekivät minun erittäin hyvän vaikutuksen.

Junamatka Berliinistä Stettiniin kestää vain pari tuntia. Stettinissä odotin laivan lähtöä muutamia tunteja. Suurella ja mukavalla „Ariadne“-laivalla kuljin yli Itämeren kotimaata kohti. Ja kun sen tutut rannat keskikesän kukoistuksessa kohosivat merestä nähtäväkseni tunsin suurta kiitollisuutta päästessäni juhannukseksi kotiin taas. Mutta sydämässäni säilyy mitä kaunein muisto sisältörikkaasta ja onnistuneesta matkasta.

H. N.

Räätäli *Fredrik Juhana Lönnrot* rakensi noin vuonna 1800 itselleen uuden torpan *Sammatin* pitäjään, pienen *Valkjärven* rannalle. Torpan nimeksi pantiin *Paikkari*. Tähän torppaan muutti hän asumaan vaimonsa, *Ulrika Wahlberg'in*, ja 3 pienen lapsensa kanssa.

Torppa oli pieni. Alussa oli siinä ainoastaan yksi tupa. Tuvassa oli 3 ikkunaa, 3 sänkyä, iso uuni, pöytä, penkki, kehto ja muutamia tuoleja. Myöhemmin rakennettiin lisäksi kamari, eteinen sekä ulko huoneita.

Räätäli Lönnrotin perhe oli köyhä. Torpan pieni pelto ja yksi lehmä eivät voineet antaa perheelle riittävää ravintoa. Isä koetti olla ahkera työssään. Hän ompeli vaatteita pienen pitäjän asukkaille. Mutta hänellä oli se paha vika, että hän usein joi väkijuomia ja tuhlassi siihen rahansa, jotka hän neulallaan oli ansainnut. Vaimo ja lapset kärsivät silloin puutetta. Nälkä vaivasi usein Paikkarin torpan asukkaita. Leipään täytyi sekoittaa pettua ja jäkälää. Lasten täytyi usein mennä kerjäämään ruokaa.

Paikkarin torpassa syntyi räätäli Lönnrotille vielä 4 lasta. Niistä oli vanhin poika, *Elias*, joka syntyi huhtikuun 9 päivä v. 1802. Pienessä kodissaan kasvoi *Elias* terveeksi pojaksi. Pian osasi hän jo veljiensä kanssa kiivetä kodin vieressä kasvavan korkean männyn oksille. Usein nousi hän läheiselle Isomäen vuorelle. Sieltä katseli hän kotiseudun kauniita maisemia järvineen, vuorineen, laaksoineen, metsineen. Monet hetket leikki hän kodin pihalla korkeitten koivujen alla ja kuunteli tuulen huminaa puitten latvoissa.

Mutta jo pienenä lapsena sai *Elias* tuntea elämän kovuutta. Nälkä ajoi hänetkin veljien kanssa kerjuumatkoille. Hän oli ujo. Hän häpesi kerjätä. Mutta kun puute tuli kotitorppaan, niin täytyi *Elia*ankin lähreä pussi selässään mieron tielle, muu ei auttanut. Kerran venäläiset sotamiehet ottivat hänet tiellä kiinni ja kastoivat hänet kaivossa.

Elias ei ollut aivan samanlainen kuin toiset lapset. Usein oli hän hajamielinen ja syviin ajatuksiin vaipunut. Ja hänellä oli tavaton lukuhalu. Hän tahtoi aina lukea. Jo 5 vuoden vanhana tunsin hän kaikki kirjaimet ja osasi tavata vaikka ei kukaan häntä siihen opettanut. Lukukinkejillä oli hän lasten joukossa paras lukija. 7 vuoden vanhana osasi hän lukea ulkoa koko katekismuksen kannesta kanteen. Hän ei tahtonut leikkiä toisten lasten kanssa. Hänestä oli lukeminen hauskeempaa. Usein kiipesi hän korkeisiin puihin saadakseen rauhassa siellä lukea ja ajatella. Mutta kesällä kävi hän ahkerasti uimassa ja talvella mäkeä laskemassa. Hän olikin etevä uimari ja mäenlaskija lapsuudesta vanhuuden päiviin asti.

Isä tahtoi, että Elias rupeaisi räättäliksi, isän apulaiseksi. Isä koetti estää Eliasta lukemasta liian paljon. Silloin täytyi pojan ottaa neula ja rihma sormiinsa sekä kiivetä isän rinnalle räättäli-pöydälle ompelemaan vaatteita. Mutta se oli Eliasta vaikeaa. Kun tuli lomahetki, niin hän heti otti kirjan ja ryhtyi lukemaan. Kodissa ei tosin ollut monta kirjaa: aapiskirja, katekismus, virsi-kirja ja joku muu hengellinen kirja. Mutta ne luki ja osasi Elias tarkkaan.

Vihdoin huomasi isä, ettei Eliasta tulee räättäliä. Isä rupesi ajattelemaan, kuinka hän saisi pojan kouluun. Suomessa ei ollut silloin vielä monta koulua. Ja kaikki koulut olivat ruotsinkielisiä. Elias ei osannut ainoatakaan ruotsinsanaa. Hän puhui ainoastaan suomenkieltä, äidinkieltänsä. Vaikeaa oli siihen aikaan saada köyhän torpan suomalaisen lapsi kouluun.

Eliaan vanhin veli, *Heikki Juhana*, oli ymmärtäväinen ja auttavainen mies. Hän rupesi auttamaan Eliasta koulutielle. 10 vuoden vanhana vei veli Heikki Eliaan Tammisaaren ruotsinkieliseen kouluun. Alussa oli Eliaan vaikeaa oppia. Vieraskieli teki hänelle kiusaa. Mutta hän oli kovin ahkera poika. Pian oppi hän ymmärtämään ruotsinkieltä.

Elias asui koulukaupungissa ahtaassa kortteerissa. Hän söi omaa ruokaansa, jota toi kotoaan Sammatista. Mutta ruoka loppui pian eikä rahaa ollut, millä ostaa uutta. Silloin rupesi Elias käymään Tammisaaren talosta taloon laulamassa. Hän lauloi kauniita virsiä rikkaitten ovella. Hyvät ihmiset kuuluivat köyhän pojan laulun ja lahjoittivat hänelle rahaa, ruokaa, vaatteita, kynttilöitä y.m. Köyhyyden tähden ei Elias voinut olla Tammisaaren koulussa kauan. Yhden vuoden kuluttua hänen jo täytyi lopettaa koulunkäynti. Surullisena meni hän takasin kotiinsa Sammattiin ja rupesi auttamaan isäänsä räättälintyössä.

Kaksi vuotta oli Elias kotonaan Paikkarin torpassa. Hän koetti ahkerasti ommella. Mutta kaikkina lomahetkinä luki hän rakkaita kirjojaan. Hiljaisessa mielessään ikävoi hän päästä vielä kouluun saadakseen lisää tietoja ja oppia. Veli Heikki Juhana sääli tiedonhaluista Eliasta ja auttoi häntä taas niin paljon, että hän pääsi Turun kouluun. Koulu oli ruotsinkielinen. Kotona ollessaan oli Elias jo unohtanut ruotsinkielen, minkä Tammisaaren koulussa oli oppinut. Mutta ahkerasti lukemalla oppi hän uudestaan puhumaan ja ymmärtämään ruotsia.

Turussa pääsi Elias asumaan erään nahkurin työhuoneeseen kisällien ja oppipoikien joukkoon. Asunto oli rauhaton ja ikävä. Kotoa Sammatista sai hän ruokaa. Mutta nälkä ahdisti Eliasta joka päivä, sillä ruokaa oli vähän. Eikä rahaa ollut paremman ravinnon ostamiseen. — Elialla ei ollut myöskään omia koulukirjoja. Hän pyysi saada lukea läksynsä toveriensa kirjoista. Usein istui hän ulkona toveriensa asunnon portailla läksyjään

lukemassa sillä aikaa kun he sisällä söivät. Tekemällä pieniä palveluksia ihmisille sai hän joskus vähän rahaa ja ruokaa.

Liki kolme vuotta oli Elias Turussa koulussa. Kesäksi tuli hän kotiin Sammattiin auttamaan isää räättälin töissä. Hän käveli tavallisesti jalan tuon 10 peninkulman pituisen matkan Turusta Sammattiin. Mutta vihdoin tuli koulunkäynti niin vaikeaksi ruuan ja varojen puutteessa, että Eliaan täytyi lopettaa taaskin lukunsa. Niin tuli hän taas surullisena kotiin.

Siihen aikaan oli Sammatissa pappina pastori Juhana Lönnqvist. Hän sai kuulla, että Paikkarin torpassa oli poika, Elias, tiedonhaluinen, ahkera ja siivo, joka köyhyytensä tähden ei voinut käydä koulua. Pastori tutustui Eliakseen ja hänen kotioloihinsa. Hän rupesi auttamaan poikaa. Pastori luki hänen kanssaan ja opetti hänelle uusia asioita. Hän kehotti myös Eliasta laulamalla keräämään varoja päästäkseen taas kouluun. Elias opetteli uusia virsiä ja lauluja, otti pussin selkäänsä, tervasi jalkapohjansa ja läksi, vaikka ujustutti, kiertämään Sammatin pitäjää. Talosta taloon kulki hän. Talojen tuvissa viritti nuori, arka laulaja virtensä. Isännät ja emännät panivat hänen pussiinsa jyviä, jauhoja, lihaa, juustoa y.m. Varoja kertyi niin paljon, että pastori Lönnqvist saattoi viedä Eliaan vielä kolmannen kerran kouluun, tällä kertaa Porvooseen, kevät-talvella 1820.

Pian loppuivat eväät ja muutkin varat. Elias erosi koulusta taaskin. Hän pääsi apteekin oppilaaksi Hämeenlinnaan. Sinne hän muutti huhtikuussa v. 1820.

Apteekissa oli Elialla paljon työtä. Päivällä valmisti hän lääkkeitä. Mutta yöllä luki hän omia kirjojaan. Hän tahtoi päästä ylioppilaaksi. Senthden lueskeli hän itsekseen m. m. latinan ja kreikankieltä, kasvioppia, laskentoa y.m. Hämeenlinnan lyseon opettajat kuuluivat tästä etevästä apteekin oppilaasta. He kutsuivat hänet luoksensa ja rupesivat opettamaan häntä. Kaksi vuotta luki Elias näin itsekseen lyseon opettajain avulla, apteekkitöittensä lomassa. Ja ylioppilastutkintonsa Turun yliopistossa suoritti hän lokakuun 10 p:nä 1822. Muutamia päiviä aikaisemmin olivat *Johan Ludvig Runeberg* ja *J. W. Snellman* tulleet ylioppilaksi. Heidän nimiensä rinnalle piirsi Turun yliopiston kirjoihin nimensä *Elias Lönnrot*, räättälin poika Paikkarin torpasta, Sammatista.

(Jatketaan.)

Kirje

Jokioisten Pienviljelijäkoululta 30. 9. —24.

Tämän koulun tehtävänä on, kuten kaikki tiedämme, vastaanottaa nuorta, tiedonhaluista väkeä, antaakseen tärkeimmät pohjatiedot maamme pää-

elinkeinoa harjoittaville ja sitten taas laskeakseen heidät elämän suureen kouluun, jossa kokemus saa täydentää sitä oppia, jolle perustus täällä laskeetaan. Elämä on koulu, kuten johtajamme tänään päättäjäispäivänä puhui.

Siitä on suunnilleen 5 kuukautta, kun tämän koulun ovet avattiin tälle oppilasjoukolle, joka tänään lähetetään elämän suuriin tehtäviin, kukin omaan kutsumukseensa. Eronhetki on lähellä ja se tuntuu meistä kaikista niin ikävältä. Olimme melkein kaikki oudot toisillemme tänne tullessamme, mutta täällä olemme tulleet hyväksi tovereiksi. Ymmärrämme jokainen, että ollaan kuin yhden perheen jäseniä. Onhan toiminta-alamme yhteinen ja harrastuksemme samat. Tämä oppiaika on kaikille varsinkin minulle opintorikas, sillä olen saanut tilaisuuden opintomatkojenkin muodossa avartaa vähän näköpiiriäni. Opintomatkastani täällä teen myöhemmin kertomuksen.

Täällä talouskoulullani opetettiin meitä niin paljon kuin 3 ½ kuukaudessa siihen tilaisuutta oli, mutta onhan vielä enemmänkin oppimista. Tuntuu, että elämä vaatii jokaiselta paljon. Silloin tällöin joudumme, ainakin useat meistä, sellaiseen asemaan, että meiltä elämässä vaaditaan monta taitoa, jos mieli tulla toimeen ilman ainaista muiden apua. Ennen kaikkea tarvitaan *taitoa koti-töissä*. Moni nuori usein ajattelee, ettei tarvitse kotiaskareita osata, mutta pian hän tulee huomamaan, että on erehtynyt. Niinpä, aiomme miksi tahansa, kodin työt ja askareet ovat tarpeellisia osata. Ei myös voi arvostella, miten paljon aikaa vie kukin työ, jos itse ei ole koettanut sitä tehdä. „Minkä nuorena oppii, sen vanhana taitaa“, sanoo sanonlasku. Vanhana oppiminen tuottaa monenkertaista vaivaa, sillä tottumus on kymmenkertainen luonto. Monen mielestä kotityö on halpaa, eivätkä sellaiseen ryhdy. Mutta olkoon työ mikä tahansa, huolellisesti ja tunnollisesti on se tehtävä. Vastenmielisesti tai huolimattomasti tehty työ arvostellaan halvaksi. Ennenkaikkea tulee noudattaa järjestystä, sillä epäjärjestys on myös ajanhukkaa. Kun olemme oppineet tekemään „kodintöitä“ ja antamaan niille oikean arvonsa, on varmaankin koti käyvä rakkaammaksi ja kalliimmaksi. Ainoastaan se, joka ymmärtää kodin arvon, täyttää velvollisuutensa ihmisenä.

Entäs kasvitarhassa työskenteleminen? Sen tarkoituksena on lisätä kodin viihtyisyyttä sekä kaunistaa sen ympäristöä. Yleensä se tuottaa hyötyä ja iloa silloin, kun sille omistetaan tarpeenmukaista huolta sekä järkipäistä hoitoa. Siinä tarvitaan tietoja ja oikeaa ymmärrystä, jotta kaikki onnistuisi hyvin.

Koska viime vuonna tämän koulun työtä enemmän selostettiin, en kerro enempää tässä, sillä opetus oli melkein samaa kuin viime vuonnakin. Saan olla kiitollinen sille, joka minut tänne opasti.

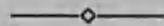
Anna Jalava.

„Vanhain kuuromykkäin päivä.“

Suomen kuuromykkä-piireissä on tullut tavaksi viettää „vanhain kuuromykkäin päivää“ joka vuosi „pyhäinmiesten päivä“-sunnuntaina marraskuun alussa. Tuona päivänä k.m. yhdistykset, yksityiset k.m. ja heidän ystävänsä sekä opettajansa kokoavat rahaa Ävikin k.m. naisten vanhainkodin hyväksi. Joka vuosi ovat vanhainkodin ystävät ilahuttaneet kodin asukkaita ja hoitajia lähettämällä rahaa, tavaroita ja kaikenlaisia lahjoja Ävikin vanhainkodille. Tämä on kaunis tapa. Ja Ävikin kodille on se aivan välttämätön ja tärkeä tapa. Sillä tuo koti tarvitsee apua. Ja kuka sitä kotia auttaisi, jos ei kuuromykät itse? Pyydämme siis, että kuuromykkäin yhdistykset, ystävät ja opettajat tänäkin vuonna pitäisivät „vanhojen kuuromykkäin päivää“ ja kokoisivat varoja Ävikin kodin hyväksi. Kodissa on nyt 8 vanhusta. Moni vanha ja varaton k.m. nainen on pyytänyt päästä sinne, mutta ei voida ottaa. Koti on liian ahdas ja pieni. Tahtoisimme rakentaa kodin suuremmaksi, että kaikki pyrkijät sinne pääsisivät, mutta *ei ole varoja*. Sitten vasta koti olisi hyödyllinen ja tarkoitustaan vastaava kun saisimme sijaa noin 20:lle vanhalle kuuromykkälle. On kallis aika. Rakentaminen maksaa paljon. Ja monien vanhojen k.m. täytyy mennä vaivaistaloihin. Olisi heillä parempi olla Ävikissä toisten k.m. kanssa yhdessä.

Siis: muistakaa pyhäinmiesten päivänä Ävikin vanhuksia!

Lahjat pyydetään lähettämään hra J. Sundbergille, os. Helsinki, Arkadiank. 18.

Kuuromykkäin Joulukuukausi v. 1924.

Suomen kuuromykkäin oma joululehti, joka jo 16 vuotena on tullut tuomaan heille joulusano-maa ja joulutunnelmaa aikoo ilmestyä taas ensi joulukuukausiin. Useat kuuromykkäin ystävät ovat luvanneet siihen kirjoituksia ja kertomuksia. Ja runsaasti painetaan siihen myös kuvia. Toivomme, että joululehtemme tänäkin vuonna voisi tuottaa iloa monen monille kuuromykkäille ja levittää tietoa kurojen maailmasta kuulevien ihmisten keskuuteen. M.m. kerrotaan joululehdessä niistä kahdesta suuresta kuuromykkäin kokouksesta Belgiassa ja Norjassa, jotka viime kesänä pidettiin ja jotka ovat huomattavimpia merkkitapauksia koko kuuromykkäin maailmassa pitkien aikojen kuluessa. Kirjoituksiin liitetään kuvia näistä maista ja kokouksista.

Pyydämme Suomen kuuromykyä sekä kaupun-

geissa että maaseudulla taas tänäkin vuonna tilaamaan ja myymään joululehteämme. Ruvetkaa sen asiamiehiksi. Sillä tavalla teette kauniin palveluksen omalle asiallenne: levitätte tietoa kuuromykistä kansalaisten keskuuteen ja saaduilla rahoilla edistätte K.m. Liiton työtä. Joululehden hinta on 5 mk. Asiamiehet saavat myymäpalkkiota jokaisesta 10:sta myydystä lehdestä yhden ilmaiseksi. Sen lisäksi annetaan parhaimmille asiamiehille kolme palkintoa à 50, 30 ja 20 mk erikseen maalla ja kaupungissa asuville asiamiehille. Lehteä saa tilata osotteella: *Kuuromykkäin Joulu*, Helsinki, Johanneksentie 4.

Toimitus.

Kristianian k.m. hiihtomaja.

URHEILUOSASTO

Käyntinä Norjan hiihtomajoissa.

Ensimmäisenä kongressipäivänä, kun aamupäivä oli vapaana, päätin tehdä muutamien toverien kanssa retkeilyn „Graakallen“-tunturille, jonka huippu on 556 metriä merenpintaa korkeammalla. Ajettuamme puoli tuntia autolla — ihanan matkan muuten — kiipesimme vuorelle ihailemaan kaunista näköalaa. Sattumalta liittyi seuraamme norjalainen urheilija Lydersen, joka hyvin tuntien seudut opasti meidät syrjätiellä pitkin hioitavan tunnin kävelymatkan päässä olevan Trondhjemian Kuurojen Urheiluseuran omistamalle hiihtomajalle. Tämä hirsimaja on saatu pystytetyksi jäsenten suurilla uhrauksilla ja ilmaisilla työvoimilla. Helteinen ilma suosi retkeämme ja rusket-

tuneina ja tyytyväisinä päiväämme palasimme raitiotievaunulla kaupunkiin takaisin.

Oli lauantai-ilta 2/8, kun saavuimme Trondhjemista Kristianiaan edellisenä päivänä; olimme Kuurojen Yhdistyksen vieraina tuliaskahvilla. Silloin saimme tietää, että seuraavana aamuna lähdetään retkeilylle Kuurojen Hiihtoklubin hiihtomajalle. Samaan aikaan pidettiin juhlahumalan palvelus kuurojen omassa kirkossa, johon menivät kaikki muut suomalaiset osanottajat, paitsi vaimoni ja minä. Määräpaikassa kokoontuimme — kaikkiaan puolisensataa henkeä — matkustimme paikallisjunalla ja autolla tunturin juurelle, josta alkaen saimme käyttää vanhaa ja tuttua „apostolin kyytiä“ vuorelle noustaksemme. Siellä sijaitsee komea hiihtomaja, jonne on kaupungista matkaa 17 kilometriä. Valtavan suuri Norjan lippu tervehti tankonsa päässä liehuen tulijoita tervetulleeksi. Hiihtomaja on rakennettu hirsistä; alakerrassa on suuri tupa, keittiö, naisten huone, eteinen. Yläkerrassa on kaksi makuuhuonetta, joissa on tilaa yht'aikaa 40 miehelle. Ne matkalaiset, joilla sattui olemaan valokuvauskamera mukanaan, käyttivät tilaisuutta hyväkseen ja näppäilivät kuvia kauniista ympäristöstä retkeilijöineen ja hiihtomajoinen. Päivällistä nauttiessa pidettiin monta puhetta isäntäväen kunniaksi. Aurinkoinen päivä kului nopeasti iloisesti jutellen, viehättävästä norjalaisesta luonnosta nauttien sekä majaa katsellen ja ihmetellen.

Kun päivä kallistui iltapuoleen, erottiin hyvästellen ja kiitellen isäntäväen osoittamaa vieraanvaraisuutta. Laskeusimme oikopäätä toista vuoristotietä myöten ja lopuksi istuimme raitiotievaunuun, joka kiisi esikaupunkien lävitse kaupungin keskustaan, jossa Kuurojen Yhdistyksen talo sijaitsi.

Nyt ovat molemmat retkeilyt siirtyneet muistojen joukkoon, jättäen parhaimmat muistot ja mo-

Näköala Kristianian k.m. hiihtomajalta.

nia ihania elämyksiä mieleemme. Toivoen, että me suomalaiset opimme paljon hyvää reilujen ja reippaiden kohtalotoveriemme, norjalaisten, pyrki- myksistä ja yritteliäisyydestä, lopetan tämän ly- hyehkön kyhäykseni.

Ikiliikkuja.

Tietoja kotimaasta.

Kuollut. Helsingissä kuoli lokak. 3 p:nä k.m. muu- rari *Emil Kärki* liki 50 v. vanhana. Vainaja oli käynyt Jyväskylän k.m. koulun ja oli naimisissa.

Kuuromykkä jäänyt junan alle. Kun helatorstaina klo 8 illalla ylimääräinen juna kulki Rautuun, jäi Noiter- maan pysäkillä junan alle kuuromykkä *Mikko Matikainen* Noitermaalta. Kuolema seurasi heti. Tapaturman uhri oli noin 40 vuoden ikäinen.

Avikin vauhainkodille kerättiin Virtain kuuromykkäin jumalanpalveluksessa 6. 9. 1924 27 mk 25 p.

Tampereen ja ympäristön kuuromykkäin tavanmukai- set „kirkkopäivät“ alkavat Tampereella *Johanneksen* kansa- koululla lauantaina marraskuun 1 p:nä kello 6 illalla ja jatkuvat seuraavana Pyhäinmiesten päivänä. Huom.1 „Lesken rovon“ säästölaatikot avataan ja k.m. vanhain- päivä vietetään.

Riihimäellä pidetään jumalanpalvelus ja H. ehtoollis- en vieto sunnuntaina marrask. 16 p. kello 12 p. Ko- koonnutaan eteläpiiriin koululle.

Esitelmäpäivät toimeenpani Tyrvään k.m. yhdistys „Heffata“ omalla talollaan Vinkilässä syysk. 27 ja 28 p:nä. Noin 50 k.m. yli saapunut esitelmäpäiville. Puhujina esiintyivät neiti *Ina Nordlund* Porista, hra *Kaarlo Mark- kula* Lavialta, hra *Eino Karilas* ja *K.m. Liiton* sihteeri Helsingistä. Esitelmiä pidettiin eri aloilta: puutarhan- hoidosta, sarja esitelmiä *Elias Lönnrotista*, matkakerto- muksia, saarna, urheilun merkityksestä j. n. e. Yhdis- tyksen huoneusto oli koristettu aistikkaasti pihlajan puna- marjaterätsillä oksilla ja emännät pitivät hyvän huolen ravintolapuolesta.

Lopuksi pidettiin toverillinen illanvietto pitkien kahvi- pöytien ääressä. Monien puheiden vaihdellussa kului ilta hupaisasti. Ja tuntui siltä, että jokainen tyytyväisin ja kiitollisin mielin palasi kotiinsa esitelmäpäiviltä. Yh- distyksen puheenjohtaja, hra *J. F. Talvia* piti alku- ja päätöspuheet sekä esiintyi koko ajan ohjelman järjestä- jänä ja toimeliana isäntänä. Maanviljelijäin *Vilho*, *Kaarlo* ja *Aksel Ritalan* taloissa saivat monet pitkämatkaiset vieraat nyt kuten aina ennenkin hyvät kortteerit ja heidän taitavien, vieraanvaraisten emäntiensä puolesta hyvät kes- titykset, josta kiitos heille!

Kuuromykkäin päivät Turussa. Esitelmäpäivät pidet- tiin Turun ja sen ympäristön kuuromykillä syyskuun 20—22 p. Turun kuuromykkäinyhdistyksen huoneustossa Yliopistonkadun 6:ssa. Osanottajia niihin oli tullut run- saasti toistasataa kuuromykkää. Esitelmäpäivät avasi opettaja *J. K. Palomaa* vertailen puheessaan kuulevain ja kuuromykkäin keskuudessa tehtyä valistustyötä sekä osottaen miten jälkimäiset ovat jääneet paljoa pienem- mälle osalle sekä valistukseen että siihen uhrattuihin va- roihin nähden. Senvuoksi olisi kuuromykkäin valistus- työ laajennettava ja myönnettävä siihen enemmän varoja kuin tähän asti.

Osanottajille pidettiin useita esitelmiä kaikkina kolmena päivänä. Niiden aiheet oli valittu kuuromykillä hyödyllisistä ja valistavista asioista. Esitelmöitsijöinä esiintyi- vät tunnetut kuuromykkäin sivistystyöntekijät past. *K. A. Nyman* Vaasasta ja opettajat *N. Helsingius*, *A. Nyström*, *H. Liljefors* ja *J. K. Palomaa* sekä herra *E. Savisaari*. Esitelmät pidettiin sekä puhe- että viittomakielellä.

Esitelmäpäivien yhteyteen oli myöskin järjestetty run- sassisältöinen ohjelmallinen iltama, jossa kuuromykyt esiintyivät ohjelman suorittajina.

Kolmantena päivänä aamupuolella tekivät esitelmäpäi- vien osanottajat onnistuneen opintoretken Liittoisten teh- taalle, jossa insinööri *T. J. Pöyry* ystävällisesti opasti ja selitti tehtaan nähtävyyksiä. Katselijain huomiota kiin- nittivät tehtaan työläisten kauniit asunnot kasviputarhoi- neen, jotka tehtaan puolesta on heille valmistettu.

Esitelmäpäivät loppuivat kolmannen päivän iltana, jol- loin pidettiin lopettajaispuhe, jossa luotiin katsaus päi- vien tuloksiin ja toivottiin saatavan taas vuoden kuluttua pitää samallaiset kuuromykkäin valistuspäivät. Puheen jälkeen piti past. *Nyman* rukouksen.

Miesmurha Hyvinkäällä. Syysk. 29 päivän iltana 7—8 välillä tapahtui Hyvinkäällä Valtakadulla n. k. Van- han Laakson asunnossa raaka murha.

Mainittuna iltana 7 ajoissa oli Laaksolle tullut eräs maalari *Salminen* hyvin juovuksissa ja ruvennut vaati- maan ruokaa ja makuupaikkaa. Tämän johdosta oli siellä tullut väittelyä maalarin ja talonväen välillä. Tällöin oli mainittu maalari käynyt erään *Kymistä* kotoisin olevan naisen, *Ahdon* kimppuun, jolloin sisällä sattumalta ollut kuuromykkä *Bernhard Norja* oli alkanut puolustaa tätä naista saaden maalari *Salmisen* alleen. Samoihin aikoi- hin oli Laaksolle tullut, myöskin humalapäissään, muoti- kaupan omistaja *Aarne Vikman*. Kuullessaan sisällä riid- dellävän oli hän mennyt sinne ja alkanut puukollaan lyödä maalaria allaan pitävää kuuromykkää *Norjaa*, iskien häneen useampia lyöntejä, jolloin yksi lyönnestä oli osu- nut *Norjan* kainalokuopan alle ja tunkeutunut keuhkoi- hin asti. *Norja* oli tällöin lähtenyt juoksemaan ulos, mutta jonkun matkaa päästyään kaatunut verissään ma- han. Paikalle kutsutut poliisit löysivät hänet kuolleena kaatumapaikalta.

Lyöjä *Aarne Vikman*, joka on kotoisin Hyvinkäältä ja 24 vuoden vanha sekä naimisissa, on vangittu.

Alkohoolilla lieenee tässäkin jutussa suurin syynsä.

Hämeenlinnasta. Hupaisen ja virkistävän huviretken toimeenpani *H. linnan* kuuromykkäin yhdistys *Norjan* tu- valle syysk. 7 p:nä. Perillä odotti huvimatkalijoita sang- en mieluinen yllätys. Herra *John Sundberg* Helsingistä oli saapunut kokoukseen.

Kauniin syksyisen luonnon helmassa auringon pais- taessa täydeltä terältä kuuluivat hetket kuin siivillä. Pais- tettiin kuumassa tuhassa perunoita, joita jokainen sai pistää poskeensa niin paljon kuin jaksoi voillepien, kah- vin y.m. virvokkeiden kanssa.

Syksyisen pyhäpäivän kallistuessa iltaan palattiin takai- sin laivalla virkistyneinä ja toivorikkaina.

Seuraava kokous pidettiin sunnuntaina lokak. 5 p., jolloin meillä oli ilo saada pastori *H. Nyberg* vieraak- semme. Vastedes pidetään kokouksia marrask. 2 ja jouluk. 7 p:nä.

VALOKUVIA

Turun esitelmäpäivien aikana 20—22. 9. piirikokouksesta ja Liittoisiin tehdyltä opintomatkalta. 1 urheilijat, 2 osan- ottajat *K.m. yhd. huoneustossa*, 3 *K.m. yhd. rappusilla*, 4 Liittoisten tehtaan lehtiaiden takana, 5 tehtaan pihalla, 6 puutarhassa ja 7 uimalaitoksella, makkaa koko sarja kuvia 19: — tai 2: 75 p. kpl. + 50 p. postimaksu.

Maksun tulee seurata tilausta tai lähetetään postituetuan- nilla.

URHO LEHTIMÄKI

Turku, Puuterhakatu 36 B, ovi 16.

VALOKUVIA

erittäin hyvin onnistuneita ja muistoksi ikikuvia Turun kuuromykkäin piiri kokouksen osanottajien opintoretkellä Liittoisten verkatehtaan luona ja komealla uimahuoneella 22. 9. 1924 3 kpl. 9 mk eli 3 mk kpl. Niitä saapi tilata *H. YLÉNILTÄ* os. Hämeenlinna.